

МІНІСТЕРСТВО У СПРАВАХ ВЕТЕРАНІВ УКРАЇНИ

**ПОРЯДОК
ВІДЗНАЧЕННЯ ВЕТЕРАНІВ
НАГОРОДАМИ ТА ВІДЗНАКАМИ**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

КИЇВ - 2020

Підібраний матеріал рекомендовано громадським об'єднанням для використання та підготовки документів щодо представлення до відзначення ветеранів війни, осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, постраждалих учасників Революції Гідності державними нагородами України, відзнаками Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України та Прем'єр-міністра України.

Вищою формою відзначення громадян в Україні за видатні заслуги у розвитку економіки, науки, культури, соціальної сфери, захисті Вітчизни, охороні конституційних прав і свобод людини, державному будівництві та громадській діяльності, за інші заслуги перед Україною є державні нагороди України.

Крім державних нагород України, існують й інші відзнаки, які встановлюються державними органами (Верховною Радою України; Кабінетом Міністрів України; міністерствами, відомствами тощо). Ці відзнаки встановлюються від імені держави (державних органів), виготовляються за рахунок державного бюджету, регулюються певними нормативно-правовими актами, чітко визначено суб'єктів встановлення таких нагород тощо.

Окрім цього, держава, відзначаючи конкретну людину державною нагородою, в офіційній формі виявляє шану до неї за її творчу, самовіддану працю, героїчний вчинок, це свого роду зворотний зв'язок, з великим позитивним емоційним навантаженням. Тобто фактом нагородження держава підтверджує необхідність і важливість діяльності певної людини.

Питання відзначення державними нагородами ветеранів війни, осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, постраждалих учасників Революції Гідності (далі — ветерани) є складовою формування позитивного образу ветерана та виховання шанобливого ставлення суспільства до образу українського воїна.

Міністерство у справах ветеранів України (далі – Мінветеранів), відповідно до покладених на нього завдань, зокрема, здійснює розгляд **клопотань** та вносить в установленому порядку **пропозиції** стосовно відзначення ветеранів державними нагородами.

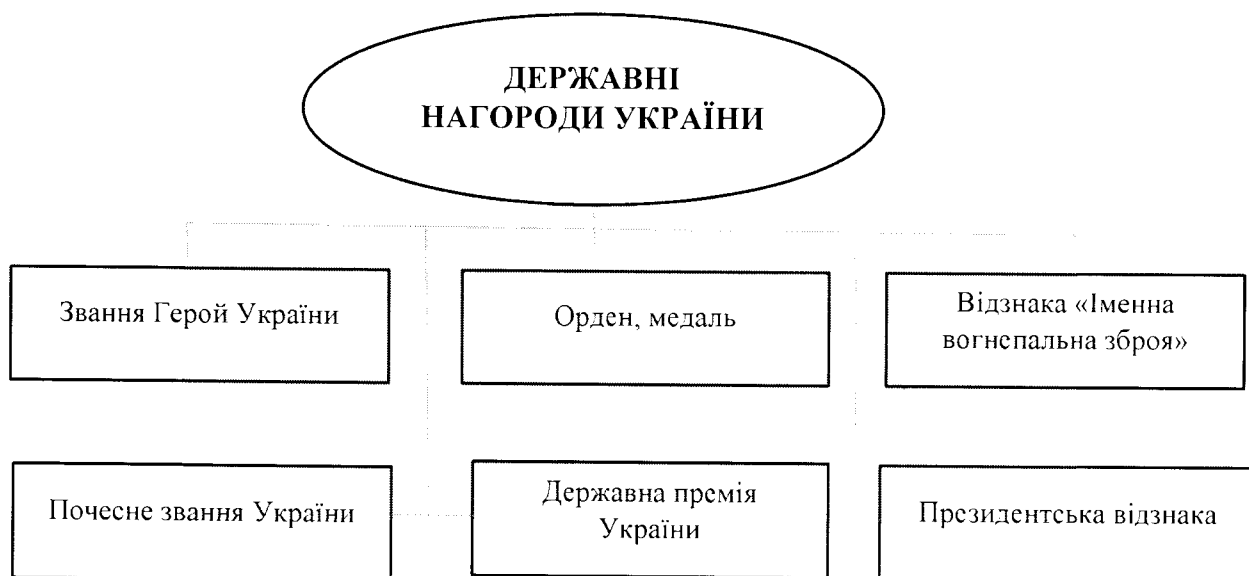
З метою забезпечення прозорості та відкритості під час попереднього розгляду питань, пов'язаних із відзначенням державними нагородами України, об'єктивної оцінки заслуг осіб, які представляються до нагородження, максимального врахування при цьому пропозицій трудових колективів, громадськості, зокрема при вирішенні питань щодо відзначення державними нагородами ветеранів, при Мінветеранів утворено Комісію з питань нагородження – дорадчий орган, до складу якого увійшли представники ветеранської спільноти.

ДЕРЖАВНІ НАГОРОДИ УКРАЇНИ

Державні нагороди України (далі – державні нагороди) є вищою формою відзначення громадян за видатні заслуги у розвитку економіки, науки, культури, соціальної сфери, захисті Вітчизни, охороні конституційних прав і свобод людини, державному будівництві та громадській діяльності, за інші заслуги перед Україною.

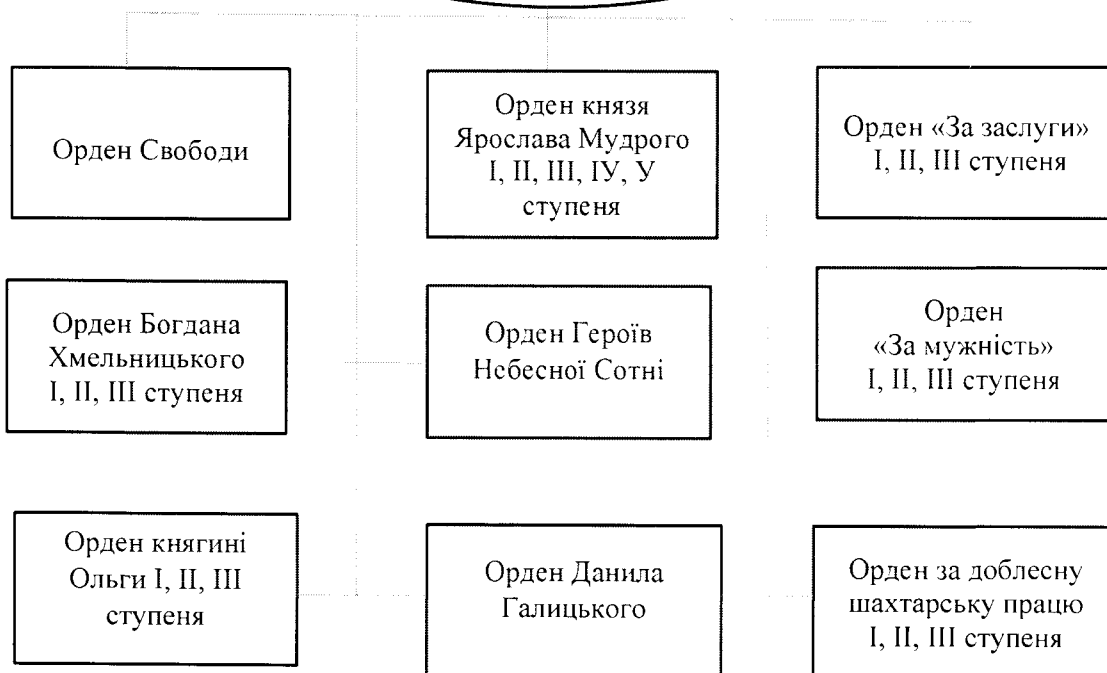
Державними нагородами можуть бути нагороджені громадяни України, іноземці та особи без громадянства. Нагородження державними нагородами провадиться указом Президента України. Нагородженому вручається державна нагорода та документ, що посвідчує нагородження нею.

Перелік державних нагород України для відзначення громадян за особисті заслуги перед Україною визначено Законом України «Про державні нагороди України» від 16 березня 2000 року.

Найвищою відзнакою в Україні є звання **Герой України**. Це звання присвоюється громадянам України за здійснення визначного героїського вчинку або визначного трудового досягнення. Герою України вручається орден «Золота Зірка» за здійснення визначного героїського вчинку або орден Держави – за визначні трудові досягнення.

ОРДЕНИ УКРАЇНИ

Орден Свободи - для відзначення видатних та особливих заслуг громадян в утвердженні суверенітету та незалежності України, консолідації українського суспільства, розвитку демократії, соціально-економічних та політичних реформ, відстоювання конституційних прав і свобод людини і громадянина.

Орден князя Ярослава Мудрого I, II, III, IV, V ступеня - для нагородження громадян за видатні заслуги перед Україною в галузі державного будівництва, зміцнення міжнародного авторитету України, розвитку економіки, науки, освіти, культури, мистецтва, охорони здоров'я, за визначні благодійницьку, гуманістичну та громадську діяльність.

Орден «За заслуги» I, II, III ступеня - для відзначення видатних заслуг громадян в економічній, науковій, соціально-культурній, військовій, державній, громадській та інших сферах суспільної діяльності.

Орден Богдана Хмельницького I, II, III ступеня - для нагородження громадян України за особливі заслуги у захисті державного суверенітету, територіальної цілісності, у зміцненні обороноздатності та безпеки України.

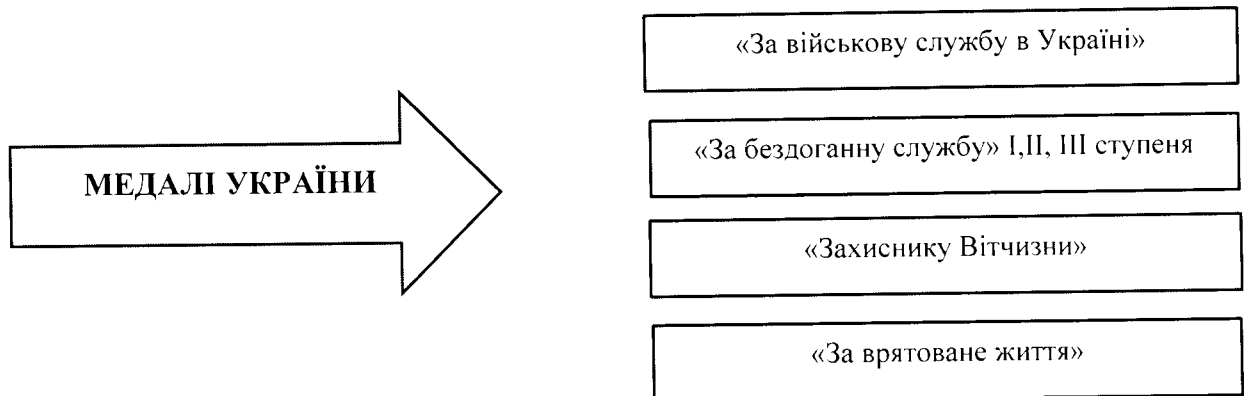
Орден Героїв Небесної Сотні - для відзначення осіб за громадянську мужність, патріотизм, відстоювання конституційних засад демократії, прав і свобод людини, активну благодійну, гуманістичну, громадську діяльність в Україні, самовіддане служіння Українському народу, виявлені під час Революції гідності (листопад 2013 року - лютий 2014 року), інших подій, пов'язаних із захистом незалежності, суверенітету і територіальної цілісності України.

Орден «За мужність» I, II, III ступеня - для відзначення військовослужбовців, працівників правоохоронних органів та інших осіб за особисті мужність і героїзм, виявлені при рятуванні людей, матеріальних цінностей під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, у боротьбі зі злочинністю, а також в інших випадках при виконанні військового, службового, громадянського обов'язку в умовах, пов'язаних з ризиком для життя.

Орден княгині Ольги I, II, III ступеня - для відзначення жінок за визначні заслуги в державній, виробничій, громадській, науковій, освітянській, культурній, благодійницькій та інших сферах суспільної діяльності, вихованні дітей у сім'ї.

Орден Данила Галицького - для нагородження військовослужбовців Збройних Сил України та інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, Державної спеціальної служби транспорту, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, а також державних службовців за значний особистий внесок у розбудову України, сумлінне та бездоганне служіння Українському народу.

Орден «За доблесну шахтарську працю» I, II, III ступеня - для відзначення громадян за визначні трудові досягнення у видобутку вугілля, залізної руди, руди кольорових і рідкісних металів, марганцевих та уранових руд, шахтобудуванні.

Медаль «За військову службу Україні» - для нагородження військовослужбовців Збройних Сил України та інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, а також Державної спеціальної служби транспорту, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, інших осіб за мужність і відвагу, самовіддані дії, виявлені у захисті державних інтересів України.

Медаль «За бездоганну службу» I, II, III ступеня - для нагородження осіб офіцерського складу і прапорщиків Збройних Сил України, поліцейських, Національної гвардії України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Державної прикордонної служби України, Державної спеціальної служби транспорту, військ Цивільної оборони, які досягли високих показників у бойовій і професійній підготовці, є взірцем вірності присязі та виконання військового

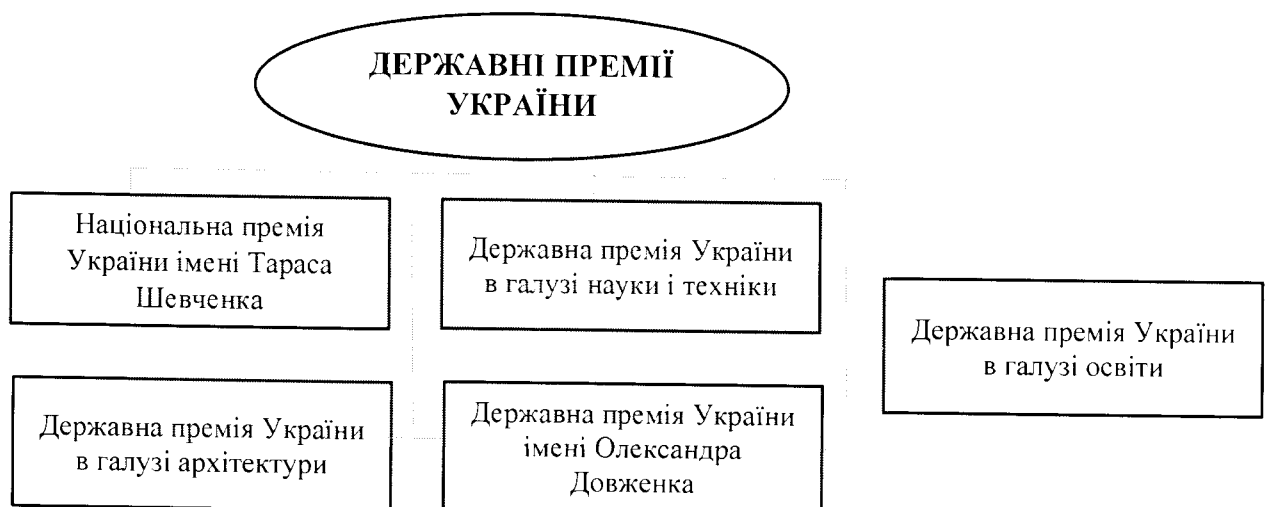
(службового) обов'язку, успішно керують підлеглими, зразково виконують інші військові обов'язки.

Медаль «Захиснику Вітчизни» - для нагородження ветеранів війни, осіб, на яких поширюється Закон України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту", осіб, які брали участь у визволенні України від фашистських загарбників, та інших громадян України за виявлені у захисті державних інтересів особисті мужність і відвагу, зміцнення обороноздатності та безпеки України.

Медаль «За врятоване життя» - для нагородження громадян за врятування життя людини, активну благодійну, гуманістичну та іншу діяльність у справі охорони здоров'я громадян, запобігання нещасним випадкам з людьми.

Для нагородження офіцерського складу Збройних Сил України, Державної прикордонної служби України, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, а також Державної спеціальної служби транспорту, поліцейських та державних службовців, які мають офіцерське звання, за визначні заслуги у забезпеченні обороноздатності України, недоторканності її державного кордону, підтримці високої бойової готовності військ, зміцненні національної безпеки, боротьбі зі злочинністю, захисті конституційних прав і свобод громадян, за бездоганну багаторічну службу, зразкове виконання військового та службового обов'язку, виявлені при цьому честь і доблесть встановлюється **відзнака «Іменна вогнепальна зброя»**.

Особам, які працюють у відповідній галузі економічної та соціально-культурної сфери, як правило, не менше десяти років, мають високі трудові досягнення та професійну майстерність, якщо інше не встановлено положенням про почесне звання України, присвоюються **Почесні звання України**.

Президент України відповідно до Конституції України встановлює **президентські відзнаки** та нагороджує ними.

Зокрема, з метою гідного відзначення осіб – захисників суверенітету та територіальної цілісності України під час проведення антитерористичної операції в Донецькій та Луганській областях Указом Президента України від 17 лютого 2016 року № 53/2016 встановлено відзнаку Президента «За участь в антитерористичній операції».

З метою гідного відзначення працівників підприємств, установ та організацій, інших осіб, які залучалися або добровільно забезпечували проведення антитерористичної операції в Донецькій та Луганській областях, здійснювали волонтерську діяльність, перебуваючи безпосередньо в районі проведення антитерористичної операції у період її проведення, Указом Президента України від 17 лютого 2016 року № 54/2016 встановлено відзнаку Президента «За гуманітарну участь в антитерористичній операції».

Для попереднього розгляду питань, пов'язаних з нагородженням державними нагородами, при Президентові України утворюється Комісія з державних нагород та геральдики, яка є дорадчим органом і працює на громадських засадах.

Персональний склад зазначеної Комісії та порядок її роботи визначаються Президентом України.

ПОРЯДОК ВІДЗНАЧЕННЯ ВЕТЕРАНІВ ДЕРЖАВНИМИ НАГОРОДАМИ

Порядок підготовки і проходження документів для представлення до нагородження державними нагородами України та вручення нагород визначено Указом Президента України від 19 лютого 2003 року № 138/2003 «Про Порядок представлення до нагородження та вручення державних нагород України».

Основні стадії нагородного процесу

1. Порухення клопотання про нагородження, включаючи вибір виду нагороди й оформлення подання або клопотання про нагородження

2. Узгодження подання або клопотання про нагородження на інституційному рівні

3. Ухвалення рішення про нагородження

4. Вручення нагород

Висунення кандидатур до відзначення державними нагородами здійснюється гласно за місцем роботи осіб, яких представляють до нагородження, у трудових колективах підприємств, установ, організацій незалежно від типу та форми власності.

Клопотання про відзначення державною нагородою порушується перед відповідним органом чи організацією вищого рівня.

Особу, відзначену державною нагородою України, може бути представлено до наступного нагородження не раніше ніж через три роки після попереднього нагородження, за винятком представлення до нагородження за виявлену особисту мужність і героїзм.

Клопотання про відзначення державною нагородою порушується перед відповідним органом чи організацією вищого рівня. Тобто районний чи міський

осередок громадського об'єднання звертається з пропозицією до свого центрального органу – обласної чи Всеукраїнського громадського об'єднання.

Порядком визначено, що клопотання про відзначення державними нагородами, які порушуються, зокрема центральними органами об'єднань громадян подаються через відповідні центральні органи виконавчої влади або Раду Міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київську та Севастопольську державні адміністрації (далі – ОДА).

Тож, алгоритм дій наступний:

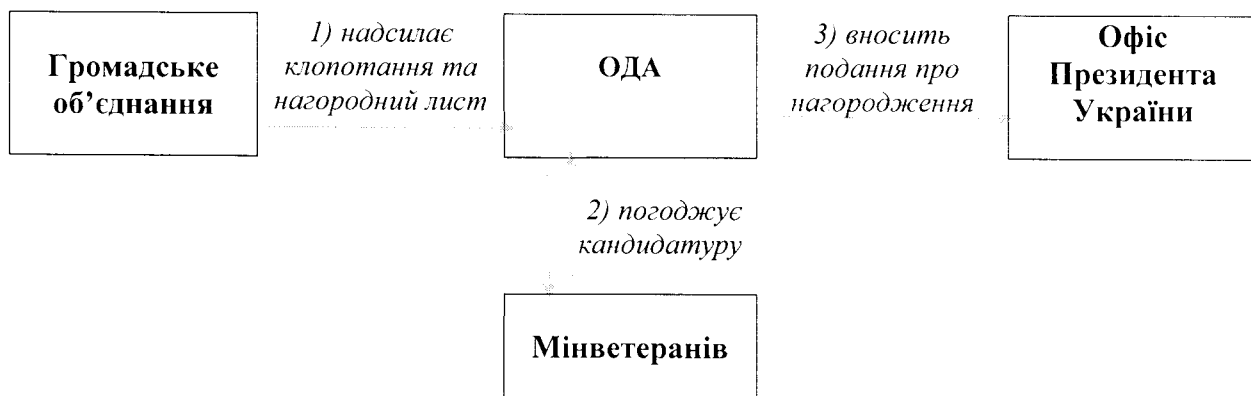
I варіант - громадське об'єднання вносить на ім'я голови ОДА клопотання про нагородження, оформлене на офіційному бланку за підписом керівника.

У клопотанні про нагородження зазначаються: вид нагороди, прізвище, ім'я, по батькові особи, яка представляється до нагородження, займана посада, короткі відомості про досягнення особи або нагода з якої особа представляється до нагородження.

До клопотання про нагородження додається **нагородний лист**, де зазначаються конкретні заслуги особи, що стали підставою для порушення клопотання про відзначення її державною нагородою.

ОДА звертається до Мінветеранів за письмовим погодженням.

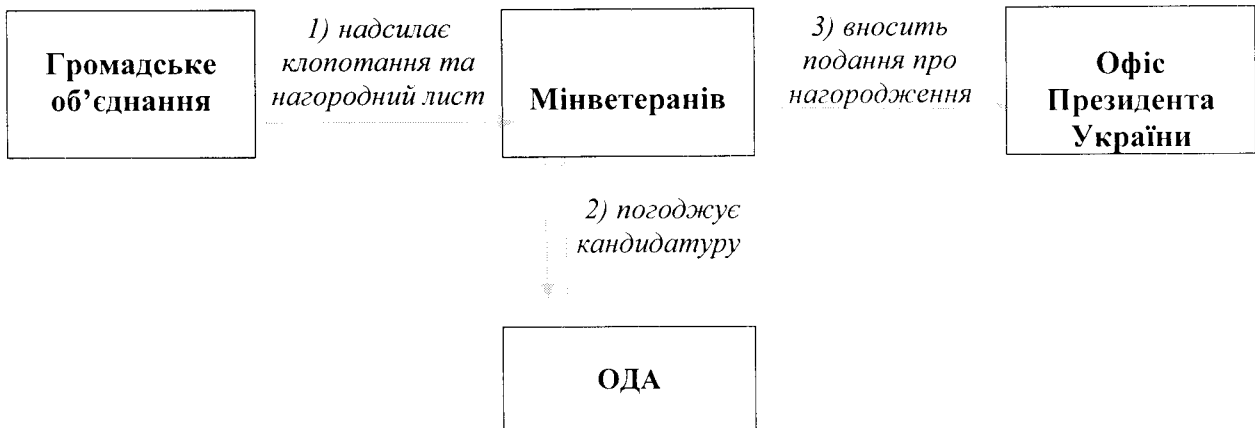
Комісія з питань нагородження Мінветеранів розглядає звернення та надає свої пропозиції Міністру у справах ветеранів України щодо підтримки чи відхилення. У разі позитивного рішення, ОДА, сформувавши пакет документів (лист-клопотання громадського об'єднання, нагородний лист, лист-погодження Мінветеранів), вносить подання про нагородження Президентіві України.

Даний варіант проходження документів рекомендовано для представлення до нагородження ветеранів - членів громадських об'єднань.

II варіант - громадське об'єднання готує лист-клопотання та разом із завіреним в установленому порядку нагородним листом (в 3-х примірниках), де зазначаються конкретні заслуги особи, що стали підставою для порушення клопотання про відзначення її державною нагородою, подає до Мінветеранів.

Мінветеранів звертається до ОДА за письмовим погодженням. Після чого, сформувавши пакет документів (лист-клопотання громадського об'єднання, нагородний лист, лист-погодження) вносить подання про нагородження Президенту України.

Такий варіант проходження документів рекомендовано для представлення до нагородження ветеранів - голів громадських об'єднань.

НАГОРОДНИЙ ЛИСТ

- містить конкретні заслуги особи, що стали підставою для порушення клопотання про відзначення її державною нагородою;
- скріплюється печаткою та підписами керівника підприємства, установи, організації і голови зборів (правління) колективу;
- друкується на одному аркуші (або на одному аркуші з обох сторін), шрифт Times New Roman, розмір шрифту – 14;
- абрєвіатура в нагородному листі не застосовується;
- форма бланку нагородного листа затверджена Комісією державних нагород та геральдики при Президентові України та змінам не підлягає.

Подання про відзначення державними нагородами, які вносяться з нагоди державного, професійного свята, ювілею особи або ювілею підприємства, установи, організації, області, району, міста, селища, села, вносяться не пізніш як за місяць до відповідної дати. До подання додаються також архівна довідка, що підтверджує дату ювілею, та документ, в якому зазначається дата святкування відповідного заходу.

Документи про представлення до відзначення державними нагородами попередньо опрацьовуються в Управлінні державних нагород та геральдики Офісу Президента України.

Вручення державних нагород та документів про нагородження має бути проведено протягом двох місяців з дня набрання чинності указом Президента України про нагородження. Відповідальність за організацію і своєчасне вручення

державних нагород та документів про нагородження покладається на орган, якому доручено провести вручення.

Вручення державних нагород та документів про нагородження провадиться в обстановці урочистості і широкої гласності. Перед врученням оголошується указ Президента України про нагородження.

Державні нагороди та документи про нагородження вручає Президент України або за його дорученням Голова Верховної Ради України, Перший заступник і заступник Голови Верховної Ради України, Прем'єр-міністр України, Перший віце-прем'єр-міністр України, віце-прем'єр-міністри України, міністри, керівники інших центральних органів виконавчої влади, Глава Офісу Президента України, Голова Конституційного Суду України, Голова Верховного Суду України, Генеральний прокурор України, посли України в іноземних державах, Голова Комісії державних нагород та геральдики при Президентові України, Голова Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Голова Ради міністрів Автономної Республіки Крим, Постійний Представник Президента України в Автономній Республіці Крим, голови обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій.

Особі, удостоєній державної нагороди, вручаються державна нагорода та документ, що посвідчує нагородження нею.

Про вручення державних нагород та документів про нагородження складається Протокол вручення державних нагород України за встановленою формою, що підписується особою, яка їх вручила, та скріплюється печаткою органу, що проводив вручення. Протокол надсилається до Управління державних нагород та геральдики Офісу Президента України не пізніш як через тиждень після вручення державних нагород.

Контроль за своєчасним врученням державних нагород та документів про нагородження здійснюється на підставі протоколів вручення державних нагород.

Відомості про вручення заносяться до облікових карток нагороджених, що зберігаються в картотеці Управління державних нагород та геральдики. В обліковій картці нагородженого робиться відмітка «вручено» та зазначається дата вручення.

У разі коли нагороджений через хворобу або іншу поважну причину не зміг з'явитися на вручення, державну нагороду та документ про нагородження може бути вручено вдома, в лікарні тощо, де він перебуває.

У разі смерті нагородженого, якому за життя державну нагороду та документ про нагородження не було вручено, або нагородження особи посмертно державна нагорода та документ до неї передаються сім'ї такого нагородженого для зберігання як пам'ять. Передача державної нагороди та документа про нагородження оформляється протоколом установленої форми.

У разі виявлення розбіжностей у написанні прізвища, імені, по батькові нагородженого органом, що вносив подання про відзначення державною нагородою, складається акт уточнення за встановленою формою і порушується клопотання на ім'я Голови Комісії державних нагород та геральдики при Президентові України щодо внесення відповідних змін до указу Президента України про нагородження.

ВІДЗНАКИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Почесна грамота та Грамота Верховної Ради України є відзнаками Верховної Ради України за вагомий внесок у будь-яку сферу життєдіяльності держави, визначну громадсько-політичну діяльність, заслуги перед Українським народом у сприянні становленню та зміцненню України як демократичної, соціальної, правової держави, здійсненню заходів щодо забезпечення прав і свобод громадян, розвитку демократії, парламентаризму та громадянської злагоди в суспільстві, активну участь у законотворчій діяльності.

Відповідно до Положення про Почесну грамоту та Грамоту Верховної Ради України, затвердженим Постановою Верховної Ради України від 05.07.2001 № 2541-III, висунення особи для нагородження Почесною грамотою або Грамотою Верховної Ради України здійснюється гласно, за її основним місцем роботи, а осіб, які не працюють, - органом місцевого самоврядування за місцем проживання.

Особу, трудовий колектив підприємства, установи чи організації може бути представлено до нагородження відповідно Почесною грамотою або Грамотою Верховної Ради України один раз.

Клопотання про нагородження Почесною грамотою та Грамотою Верховної Ради України можуть подавати всеукраїнські об'єднання громадян стосовно членів всеукраїнських об'єднань громадян.

Для внесення подання про нагородження відзнаками Верховної Ради України подаються такі документи:

- ✓ лист-клопотання (в 1 прим.), в якому зазначається:
 - прізвище, ім'я, по батькові особи, що представляється для нагородження, згідно із записом у паспорті;
 - назва займаної посади в громадському об'єднанні, без скорочень та аббревіатур;
 - назва відзнаки та за які досягнення представляється для нагородження особа.
- ✓ відомості про досягнення у сфері соціального захисту ветеранів, із зазначенням назв нагород та відзнак, якими було відзначено претендента на відомчу відзнаку. Відомості про досягнення на кожну особу готується за основним місцем роботи, оформлюється друкованим текстом на аркуші формату А4 і підписується керівником громадського об'єднання та головою ради (зборів) трудового колективу (у разі їх наявності). Підписи затверджуються печаткою громадського об'єднання;
- ✓ витяг з рішення сесії ОДА або колегії Мінветеранів;
- ✓ листок з обліку кадрів, у якому також зазначаються відомості про відзнаки особи, яка представляється до нагородження, засвідчений підписом керівника кадрової служби за основним місцем роботи для працюючих із зазначенням повної адреси цієї особи та скріплений відповідною печаткою;
- ✓ копії документів, що посвідчують нагородження відомчими відзнаками.

Усі документи окрім листа-клопотання подаються в 3 примірниках.

ПОЧЕСНА ГРАМОТА КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

Почесна грамота Кабінету Міністрів України (далі - Почесна грамота) є вищою Урядовою нагородою, якою нагороджуються громадяни України, трудові колективи підприємств, установ, організацій, об'єднання громадян з нагоди державних, професійних свят, пам'ятних і ювілейних дат за сприяння у реалізації державної політики в економічній, науковій, соціально-культурній, військовій, державній, громадській та інших сферах, зокрема:

представники об'єднань громадян - за громадську активність та самовідданість, спрямовані на об'єднання громадян України у прагненні забезпечити суверенність та розвиток держави, демократії, громадянського суспільства тощо.

Відповідно до Положення про Почесну грамоту Кабінету Міністрів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.08.2008 № 728, Почесною грамотою нагороджуються особи, що раніше заохочувалися відомчими відзнаками.

Особи, відзначені державною нагородою або Почесною грамотою, можуть бути представлені до нагородження Почесною грамотою не раніше ніж через три роки.

Клопотання готується за результатами обговорення у громадських об'єднаннях, членами яких є ветерани.

Для внесення подання про нагородження Почесною грамотою Кабінету Міністрів України подаються такі документи:

- ✓ лист-клопотання (в 1 прим.), в якому зазначається:
 - прізвище, ім'я, по батькові особи, що представляється для нагородження, згідно із записом у паспорті;
 - назва займаної посади в громадському об'єднанні, без скорочень та аббревіатур;
 - назва відзнаки та за які досягнення представляється для нагородження особа.
 - ✓ інформація про досягнення осіб у сфері соціального захисту ветеранів, що представляються до нагородження;
 - ✓ біографічна довідка встановленого зразка, засвідчена підписом керівника кадрової служби та скріплена відповідною печаткою, в якій зазначаються відомості про державні нагороди та відомчі відзнаки кандидата за останні три роки.
 - ✓ витяг з рішення колегії центрального органу виконавчої влади, рішення Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласної, Київської та Севастопольської міської держадміністрації, обласної ради або її виконавчого органу, колегіального органу іншого державного органу, установи, організації, що мають право вносити подання;
 - ✓ довідка про стан справ на підприємстві (в установі, організації).
- Усі документи окрім листа-клопотання подаються в 3-х примірниках.

ЗАОХОЧУВАЛЬНІ ВІДЗНАКИ ПРЕМ'ЕР-МІНІСТРА УКРАЇНИ

Для привітання, а також для оголошення подяки працівникам та трудовим колективам за значні досягнення у відповідній галузі чи сфері діяльності, зразкове виконання службових обов'язків, пов'язаних з реалізацією державної політики розпорядженням Кабінету Міністрів України від 26.10.2000 № 423-р встановлено заохочувальні відзнаки – **Вітальний лист** та **подяка Прем'єр-міністра України**.

Подання про привітання, оголошення подяки працівникам або трудовим колективам підприємств, установ, організацій та державних органів вноситься:

- міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади за погодженням відповідно з обласною чи Київською міською державною адміністрацією, на території якої розташовано підприємство, установа, організація або державний орган;

- обласними, Київською міською державними адміністраціями, органами місцевого самоврядування за погодженням відповідно з міністерством, іншим центральним органом виконавчої влади, до сфери управління якого належать підприємство, установа, організація.

Для внесення подання про привітання, оголошення подяки Прем'єр-міністра України подаються такі документи:

✓ лист-клопотання (в 1 прим.), в якому зазначаються заслуги працівника (трудового колективу), що стали підставою для порушення клопотання;

✓ біографічна довідка (у разі внесення пропозиції щодо оголошення працівникові подяки);

✓ лист-погодження з ОДА, на території якої розташовано підприємство, установа, організація чи державний орган або з міністерством, іншим центральним органом виконавчої влади, до сфери управління якого належать підприємство, установа, організація.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЩОДО РОЗГЛЯДУ ДОКУМЕНТІВ ДЛЯ НАГОРОДЖЕННЯ ВЕТЕРАНІВ

Мінветеранів, відповідно до покладених на нього завдань, зокрема, здійснює розгляд клопотань та вносить в установленому порядку пропозиції стосовно відзначення ветеранів (ветеранів війни, осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, постраждалих учасників Революції Гідності) державними нагородами.

Мінветеранів здійснює розгляд клопотань ОДА щодо відзначення ветеранів за активну громадську діяльність, вагомий внесок в консолідацію та розвиток ветеранського руху, патріотичне виховання молоді, тобто орденами «За заслуги» та княгині Ольги I, II, III ступенів.

Оскільки в своїй діяльності Мінветеранів співпрацює із громадськими об'єднаннями ветеранів війни та учасників антитерористичної операції, то Міністерству не складає труднощів надати об'єктивний відгук щодо фактичної діяльності як самого громадського об'єднання, так і його членів.

Водночас, непоодинокими є випадки звернень громадських об'єднань до Мінветеранів з питанням розгляду клопотань щодо відзначення учасників антитерористичної операції орденами «За мужність» чи Богдана Хмельницького I, II, III ступенів.

Відповідно до статті 7 Закону України «Про державні нагороди України» від 16.03.2000 № 1549-III та Статуту відзнаки Президента – ордена «За мужність», затвердженого Указом Президента України від 21 серпня 1996 року № 720/96, орденом «За мужність» I, II, III ступеня нагороджуються військовослужбовці, працівники правоохоронних органів та інші особи за особисті мужність і героїзм, виявлені при рятуванні людей, матеріальних цінностей під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, у боротьбі зі злочинністю, а також в інших випадках при виконанні військового, службового, громадянського обов'язку в умовах, пов'язаних з ризиком для життя.

Рішення щодо визначення ступеня мужнього вчинку, військових заслуг під час виконання військового обов'язку та представлення до відзначення державною нагородою України приймаються безпосередньо **командирами (начальниками)** у підпорядкуванні яких знаходяться (знаходилися) військовослужбовці.

З огляду на зазначене, питання відзначення ветеранів за особисту мужність, виявлену у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, високий професіоналізм, зразкове виконання військового обов'язку потребує погодження з **Міністерством оборони України** чи іншими **«силовими» відомствами**.

При підготовці документів щодо відзначення ветеранів нагородами слід дотримуватись принципу послідовної ієрархічності. Тобто, особу, яка раніше не нагороджувалась державними нагородами рекомендується спочатку представляти до відомчих нагород, потім до урядових, потім до державних.

ЗРАЗОК ЛИСТА-КЛОПОТАННЯ

Голові Виконавчого органу
Київської міської ради
(Київської міської державної
адміністрації)
Кличку В. В.

Шановний Віталіє Володимировичу!

Президія Всеукраїнської асоціації ветеранів війни та служби цивільного захисту звертається до Вас з проханням порушити клопотання перед Президентом України про відзначення державною нагородою

орденом “За заслуги” III ступеня

СИДОРЕНКА

Сидора Сидоровича

голову Всеукраїнської асоціації ветеранів
війни та служби цивільного захисту,
інваліда II групи, генерал-майора у
відставці

за активну громадську діяльність, значний особистий внесок у розвиток та консолідацію ветеранського руху, патріотичне виховання молоді та з нагоди Дня ветерана України.

Додаток: нагородний лист на ___ арк. в 3 прим.

З повагою

Голова Асоціації

ЗРАЗОК НАГОРОДНОГО ЛИСТА

Затверджено
Комісією
державних
нагород та
геральдики
при
Президентові
України

від 17 березня
2003 року

Для службових відміток

Дані картотеки про
нагородження

НАГОРОДНИЙ ЛИСТ

для представлення до відзначення
державною нагородою України

1. Прізвище, ім'я, по батькові: _____
2. Посада і місце роботи, служби: член Співки ветеранів Афганістану (воїнів-інтернаціоналістів) Володарського району, Київської області
3. Число, місяць, рік і місце народження: _____
4. Стать: _____
5. Національність: _____
6. Партиїність: позапартійний
7. Освіта: вища, Запорізький медичний інститут
8. Науковий ступінь, вчене звання, спеціальне звання: не має
9. Які має державні нагороди України, дата нагородження: _____

10. Домашня адреса: _____
11. Службова адреса: _____
12. Загальний стаж роботи: _____. Стаж роботи на даному підприємстві: _____
13. Характеристика з зазначенням конкретних особливих заслуг особи:

ВИСНОВОК: За активну громадську діяльність, значний особистий внесок у розвиток та консолідацію ветеранського руху, патріотичне виховання молоді та з нагоди Дня _____ *Іванов Іван Іванович* гідний до відзначення державною нагородою України – орденом “За заслуги” III ступеня.

Кандидатура _____ *Іванова Івана Івановича* _____ рекомендована Правлінням колективу «Всеукраїнської Асоціації ветеранів Афганістану», протокол засідання Президії ВАСВА № _ від _____ 20__ року.

Представляється до державної нагороди: орден “За заслуги” III ступеня.

Голова Всеукраїнської Асоціації
ветеранів Афганістану
_____ ПІБ

Голова зборів колективу
_____ ПІБ

м. п.

“ _____ ” _____ 20__ року

**У К А З
ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ**

**Про Порядок представлення до нагородження
та вручення державних нагород України**

З метою вдосконалення практики відзначення державними нагородами України, врегулювання питань щодо представлення до нагородження та вручення державних нагород України **п о с т а н о в л я ю:**

1. Затвердити Порядок представлення до нагородження та вручення державних нагород України (додається).

2. Комісії державних нагород та геральдики при Президентові України затвердити у місячний строк новий зразок бланка нагородного листа для представлення до відзначення державними нагородами України.

Президент України

Л.КУЧМА

м. Київ, 19 лютого 2003 року
N 138/2003

ЗАТВЕРДЖЕНО
Указом Президента України
від 19 лютого 2003 року N 138/2003

**ПОРЯДОК
представлення до нагородження
та вручення державних нагород України**

1. Цей Порядок установлює загальні правила представлення до нагородження та вручення державних нагород України.

2. Подання про відзначення державними нагородами вносять Президентові України Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, Конституційний Суд України, Верховний Суд України, Вищий господарський суд України, Генеральна прокуратура України, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації, Комісія державних нагород та геральдики при Президентові України, а також Верховна Рада Автономної Республіки

Крим, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, Представництво Президента України в Автономній Республіці Крим, які вносять спільне подання.

3. Висунення кандидатур до відзначення державними нагородами здійснюється гласно за місцем роботи осіб, яких представляють до нагородження, у трудових колективах підприємств, установ, організацій незалежно від типу та форми власності.

Клопотання про відзначення державною нагородою порушується перед відповідним органом чи організацією вищого рівня.

4. Клопотання про відзначення державними нагородами, які порушуються органами місцевого самоврядування, подаються через Раду міністрів Автономної Республіки Крим, відповідні обласні, Київську та Севастопольську міські державні адміністрації.

5. Клопотання про відзначення державними нагородами, які порушуються центральними органами творчих спілок, товариств, об'єднань громадян, подаються через відповідні центральні органи виконавчої влади або Раду міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київську та Севастопольську міські державні адміністрації.

6. Подання про відзначення державними нагородами:

керівників міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, Голови Ради міністрів Автономної Республіки Крим, голів обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій вносяться Кабінетом Міністрів України;

іноземців та осіб без громадянства вносяться Міністерством закордонних справ України.

7. Подання про відзначення державними нагородами, що вносяться:

Верховною Радою Автономної Республіки Крим, Радою міністрів Автономної Республіки Крим і Представництвом Президента України в Автономній Республіці Крим (за спільним поданням), обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями - мають бути попередньо письмово погоджені з відповідними центральними органами виконавчої влади;

міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади - мають бути попередньо письмово погоджені з Радою міністрів Автономної Республіки Крим, відповідними обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями.

8. Органи, яким надано право вносити подання про відзначення державними нагородами, надсилають на ім'я Президента України подання і нагородний лист установленого зразка, затверджений

Комісією державних нагород та геральдики при Президентові України.

У нагородному листі зазначаються конкретні заслуги особи, що стали підставою для порушення клопотання про відзначення її державною нагородою, та проставляється печатка підприємства, установи, організації за місцем роботи особи.

9. Подання про відзначення державними нагородами, які вносяться з нагоди державного, професійного свята, ювілею особи або ювілею підприємства, установи, організації, області, району, міста, селища, села, вносяться не пізніше як за місяць до відповідної дати.

У разі представлення до відзначення державними нагородами з нагоди ювілею підприємства, установи, організації, області, району, міста, селища, села до подання додаються також архівна довідка, що підтверджує дату ювілею, та документ, в якому зазначається дата святкування відповідного заходу.

10. Особу, яку відзначено державною нагородою, може бути представлено до наступного нагородження не раніше ніж через три роки після попереднього нагородження, за винятком представлення до нагородження за виявлену особисту мужність і героїзм.

11. Документи про представлення до відзначення державними нагородами попередньо опрацьовуються в Управлінні державних нагород та геральдики Адміністрації Президента України (далі - Управління державних нагород та геральдики).

У разі внесення зазначених документів із порушенням вимог, передбачених цим Положенням, вони повертаються органу, який вносив подання.

12. Особі, удостоєній державної нагороди, вручаються державна нагорода та документ, що посвідчує нагородження нею.

13. Вручення державних нагород та документів про нагородження провадиться в обстановці урочистості і широкої гласності. Перед врученням оголошується указ Президента України про нагородження.

14. Державні нагороди та документи про нагородження вручає Президент України або за його дорученням Голова Верховної Ради України, Перший заступник і заступник Голови Верховної Ради України, Прем'єр-міністр України, Перший віце-прем'єр-міністр України, віце-прем'єр-міністри України, міністри, керівники інших центральних органів виконавчої влади, Глава Адміністрації Президента України, Голова Конституційного Суду України, Голова Верховного Суду України, Голова Вищого господарського суду України, Генеральний прокурор України, посли України в іноземних державах, Голова Комісії державних нагород та геральдики при Президентові України, Голова Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Голова Ради міністрів Автономної Республіки Крим, Постійний

Представник Президента України в Автономній Республіці Крим, голови обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій.

15. Вручення державних нагород та документів про нагородження має бути проведено протягом двох місяців з дня набрання чинності указом Президента України про нагородження.

Відповідальність за організацію і своєчасне вручення державних нагород та документів про нагородження покладається на орган, якому доручено провести вручення.

16. Про вручення державних нагород та документів про нагородження складається Протокол вручення державних нагород України за встановленою формою (додаток N 1), що підписується особою, яка їх вручила, та скріплюється печаткою органу, що проводив вручення.

Протокол надсилається до Управління державних нагород та геральдики не пізніше як через тиждень після вручення державних нагород.

17. Контроль за своєчасним врученням державних нагород та документів про нагородження здійснюється на підставі протоколів вручення державних нагород. Відомості про вручення заносяться до облікових карток нагороджених, що зберігаються в картотеці Управління державних нагород та геральдики. В обліковій картці нагородженого робиться відмітка "вручено" та зазначається дата вручення.

18. Органи, яким було доручено провести вручення державних нагород та документів про нагородження, ведуть персональний облік осіб, яким державні нагороди та документи до них не вручено.

У разі коли нагороджений через хворобу або іншу поважну причину не зміг з'явитися на вручення, державну нагороду та документ про нагородження може бути вручено вдома, в лікарні тощо, де він перебуває.

19. У разі смерті нагородженого, якому за життя державну нагороду та документ про нагородження не було вручено, або нагородження особи помертню державна нагорода та документ до неї передаються сім'ї такого нагородженого для зберігання як пам'ять. Передача державної нагороди та документа про нагородження оформляється протоколом установленої форми (додаток N 2). Протокол передачі надсилається до Управління державних нагород та геральдики.

20. У разі виявлення розбіжностей у написанні прізвища, імені, по батькові нагородженого органом, що вносив подання про відзначення державною нагородою, складається акт уточнення за встановленою формою (додаток N 3) і порушується клопотання на ім'я

Голови Комісії державних нагород та геральдики при Президентові України щодо внесення відповідних змін до указу Президента України про нагородження.

Акт уточнення складається на підставі запису в паспорті прізвища, імені, по батькові нагородженого. В акті уточнення зазначається причина допущеної розбіжності.

Глава Адміністрації
Президента України

В.МЕДВЕДЧУК

**ЕКСПЕРТНА ГРУПА МЕМОРІАЛЬНОЇ РОБОТИ
ДИРЕКТОРАТУ ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ ТА ФОРМУВАННЯ
ПОЗИТИВНОГО ОБРАЗУ ВЕТЕРАНА**

МІНІСТЕРСТВО У СПРАВАХ ВЕТЕРАНІВ УКРАЇНИ

Київ, пров. Музейний, 12
+38 (044) 281-08-46
memory@mva.gov.ua
www.mva.gov.ua

Підібраний матеріал рекомендовано громадським об'єднанням для використання та підготовки документів щодо представлення до відзначення ветеранів війни, осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, постраждалих учасників Революції Гідності державними нагородами України, відзнаками Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України та Прем'єр-міністра України

Укладач – Балицька Г. С.
Редактори – Терещенко О. Л., Мороз В. М.